

FRA MARTIN LUTHERS HUSPOSTILLE PRÆDIKEN 17. s.e. trin.

Tvende ting haver vi at afhandle i dette evangelio. Det første som er almindeligt i alle evangelier er, at det afmaler Kristus, hvad han er, og hvad vi kan vente af ham. Og derudi vises os tro og kærlighed. Troe derudi, at dette vattersotige menneske tilforn havde hørt evangelium, nemlig at den Herre Kristus var en så kærlig, god og velgørende mand, at han hjalp alle, og lod ingen gå uhjulpet eller utrøstet fra sig. Thi dersom han ej havde hørt sådant et rygte om Christo, så havde han ej løbet efter ham ind i huset. Han måtte sandelig have haft kundskab om ham, og hørt meget stort om ham, samt troet denne hørrelse.

Dette er da evangelium som tilforn må prædikes og høres, som sagt er, førend vi kan tro, nemlig, at vi høre, at Gud er så kærlig og barmhjertig, at han har sendt os sin søn ned af himmelen for at hjælpe os. Det må samvittigheden høre og tro. Thi dersom Gud var unådig og vred, så hjalp det os ikke, om alle kreature elskede os: er Gud derimod tilfreds med os, så kan intet kreatur skade os, som Skt. Paulus siger rom. 8,31: Er Gud for os, hvor kan da være imod os. Lad da døden, djævelen, helvede og alle kreature være vrede, de kan dog intet skade os. Derfor må evangelium afmale os denne nådige mand, som kaldes Gud. Deraf bedømmer da vort hjerte tro, og tillid til Gud, at han vil hjælpe os igennem død og liv.

Det se vi og her i dette vattersotige menneske. Han havde tilforn hørt om Kristi venlighed, og dernæst troet, at han og ville være venlig og godgørende mod ham: thi det var umuligt at han kunne blive hjulpet, dersom han ikke havde troet. Evangelii lyd går vel igennem den ganske verden, men enhver hører det ikke. Thi farisæerne sad og der, så med øjne og kunne føle på, at han var en kærlig mand. Men de troede det ikke. Således er vel evangelium almindelig, men alle fatte det ikke i almindelighed. Det være sagt om troen. Dernæst have vi og forestillet os kærligheden i Kristo, som hjælper, ej sig selv, men andre, hvilket er den rette kærligheds natur.

I besynderlighed lærer dette evangelium os en nødvendig lærdom, som man må have, dersom man skal bruge loven, hvormed man og må omgås lemfældelig. Thi der er ej spædere ting i himmelen og på jorden, som kan tåle mindre, end samvittigheden. Man siger at et øje er en spæd ting. Men samvittigheden er endnu spædere. Derfor se vi hist og her at apostlene så lemfældelig handlede med samvittighederne, at de ej med love skulde bebyrde og forstyrre dem. Men såsom man ej kan leve uden lov, og der dog er fare ved at omgås med loven, thi samvittigheden besnærer sig snart dermed, så ville vi tale lidet om, hvorledes man skal omgås med loven og hvorvidt den skal holdes. Man siger i et ordsprog: det kommer alt an på en god udlægger; det er og her i besynderlighed sandt, når man vil handle om loven.

Kærligheden skal være en forklaring i alle love, hvor den ej er, så er det allerede ude og så gør loven skade, den må være så god, som den kan. Thi alle love ere givne til den ende, at de skulle oprette kærligheden som skt. Paulus siger: kærlighed er lovens fylde. Item vi ere ej mere skyldige end at elske hverandre. Thi dersom jeg elsker min næste, så hjælper jeg ham, forsvarer ham, beholder ham ved sin ære, og gør ham det samme som jeg ville vederfares.

Således skal man og give alle love at det kan være vitterligt, at de have kærlighed til oprindelse og man skal og holde dem, dersom de ere til næstens nytte og tjeneste, og lade dem fare, dersom de ere til skade.

Da derfor Mose lov ej blev forstået i det gamle testamente, og da den ej blev formildet efter kærligheden, lovede Gud folket ved Moses, at han ville opvække dem en profet som skulle forklare loven.

Gud oprejste altid profeter der skulle forklare loven, ej efter dens skaphed, men efter kærligheden. Derom have vi et eksempel i Mose. Moses førte Israels børn fyrretyve år omkring i ørken hist og her. Nu var det befalet Abraham i Mos 1 7, at man skulle omskære alt mandkøn på den ottende dag. Dette bud var tydeligt nok, at man måtte efterkomme det, dog efterlod moses det, og omskar ingen i de ganske fyrretyve år. Hvo gav nu Moses den magt at han ej skulle holde den lov og dog havde Gud selv givet Abraham den?

Jo han vidste at aplicere loven på kærlighed til næsten, nemlig at loven skulle tjene ham og folket og ej han og folket loven. Thi på rejsen måtte de alle dage gå i harnisk, og på det at de kunne være desto bekvemmere til at rejse, og ej hindres derved, omskar han dem ikke og sagde: omendskønt loven er befalet at man skal holde den, så må man dog efterlade den, når kærligheden udfordrer det; og således biede han med omskærelsen, indtil de havde fundet ende på deres rejse. Således skal man forklare alle love, eftersom kærligheden og nøden fordrer det.

Ligeledes gik det og med David da han åd af det hellige brød, som ellers ingen turde æde uden præsterne 1. sam. 21,6: hvilket eksempel og Kristus anfører Matt. 12,3 David var ingen præst, ej heller hans tjenere, dog gik han til Abimelek da han hungrede og bad ham at han ville give ham og sine noget at æde. Abimelek svarede: Jeg har sandelig intet uden skuebrødene. Da løb David hen og åd dem frit.

Syndede nu David her, thi Gud havde jo forbudet det? Nej, hvorfor? Nøden tvang ham thi ellers havde han intet at æde.

Således gør og Kristo her i evangelio, han helbreder den vattersotige på sabbaten, som dog alvorligen var befalet at holdis i det gamle testamente. Se nu, hvad gør farisæerne, de stå og lure på herren, for at se, hvad han ville gøre. Thi derom var det farisæerne at gøre, at de ville passe på, hvad han ville gøre med den vattersotige. Hjalp han ham ikke, så tænkte de, at de kunne skælde på ham og kalde ham en ubarmhjertig mand, som ej ville gøre godt. Hjalp han ham, så ville de kalde ham ugudelig, fordi han holdt ikke sabbaten, og således kunne da folket se, at han var Gud og hans ord ulydig. Den kære herre må nu gøre, hvad han vil, så skal han fanges: thi de ville passe på ham på begge sider, og i besynderlighed mente de, at det var farligt at bryde sabbaten. Thi hos jøderne vare sabbaten så hellig en ting, at de for alle ting passede på dens holdelse.

Men hvad gør den kære herre Jesus, som aldeles er fanget, og efter farisæernes anslag på begge sider har tabt? Han slår om sig på begge sider og går midt igennem og gør hvad ret er. Han gør farisæerne til skamme og igendriver dem således al enhver kan se, at de vare store narre, omendskømt de havde navn af at være åndelige regentere, som skulle lære og føre folket, og derfor bleve holdne for store doktores.

Så bliver dette summen af den ganske handel, at han siger dem rent i øjnene at de vidste ikke, hvad det var, at holde eller hellige sabbatten. Eders tanker, siger han ere disse at det skulle kaldes at hellige sabbatten, at man gik ledig og ej gjorde noget godt. Nej, sådanne tanker må I ej have om sabbatten - men det kaldes at hellige sabbatten når man hører Guds ord og gør hellige gerninger, elsker næsten og giver ham det, som han fattes, at være lydig, barmhjertig, hjælpsom til råd og trøst, at give fattige mad og øl. Det skal man og gøre om sabbatten; thi Gud har befalet, at man på sabbatten skal gøre hellige gerninger og det er den rette gudstjeneste som Gud behager ...